

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО; ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

Скундзя М.М.,

*аспірант факультету міжнародного, цивільного та комерційного права
Державного торговельно-економічного університету
<https://orcid.org/0009-0003-1089-4087>*

УДК 341.241.8+330.341.44+339.137.2]:016.1ЄС

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5666.2025.4.9>НЕДОБРОСОВІСНА КОНКУРЕНЦІЯ ТА СПОТВОРЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ
В ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Постановка проблеми. Термін «недобросовісна конкуренція» є широко розповсюдженим у світі та застосовується для ідентифікації проявів порушення правил конкуренції на певному ринку. Застосування терміну недобросовісна конкуренція стосовно порушень правил конкуренції починаючи з XIX століття набуло широкого розповсюдження в міжнародному праві та національному праві різних країн та використовується і по сьогоднішній день. Вперше поняття недобросовісна конкуренція в міжнародному праві був визначений в ст. 10 bis Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883 року як року як будь-який акт конкуренції, що суперечить чесним звичаям у промислових і торговельних справах [2, с. 11]. Розвиток інформаційного суспільства зумовлює виникнення нових форм порушення конкуренції та необхідності адекватного викликам правового регулювання. Відповідно визначення понять та термінів також потребує уточнення з метою забезпечення правової визначеності та практики правозастосування. Особливо актуальним це питання з огляду на євроінтеграційний процес України та необхідності гармонізації законодавства України до права Європейського союзу.

Виклад основного матеріалу. В міжнародному праві термін «недобросовісна конкуренція» вперше з'являється в ст. 10 bis Паризької конвенції про охорону промислової власності від 1883 року як будь-який акт конкуренції, що суперечить чесним звичаям у промислових і торговельних справах. Тобто розуміння суті недобросовісної конкуренції було сформовано діалектичним методом шляхом визначення потенційно прийнятних та абстрактних, проте чесних (fair) правил конкуренції, які повинні дотримуватись всіма учасниками ринку та, навпаки, не чесних чи недобросовісних (unfair), використання яких заборонялося. З часом, такий підхід був імплемента-

ваний в конкуренційне законодавство більшості країн світу, зокрема і України. Як наслідок, була сформована достатньою мірою зрозуміла концепція протидії антиконкурентним діям, яка полягала у чіткій ідентифікації актів недобросовісної конкуренції, які заборонені та вважались правопорушенням, а також встановлені законодавчих процедур регулювання та протидії таким актам. В свою чергу, така концепція на нашу думку зумовила виникнення декількох теоретико-правових проблем, які потребують практичного вирішення, адже сучасний стан розвитку конкуренційних правовідносин суттєво змінився за останнє століття:

По-перше, діалектичний підхід за якого трактування поняття «добросовісна конкуренція» сприймається як протилежне поняттю «недобросовісна конкуренція» – акту, що порушує чесні правила конкуренції. В цьому розрізі виникає проблема класифікації та визначення тих самих чесних правил конкуренції, а також визначення поняття «добросовісна» для характеристики конкуренції як моделі загальноприйнятної поведінки в конкурентних правовідносинах.

По-друге, з точки зору формально-юридичного аналізу добросовісність та недобросовісність є певними стандартами поведінки, які характеризують та оцінюють дії суб'єктів у правовідносинах. Однак ця категорія є достатньо абстрактною, тому виникає питання її застосування як суб'єктивної складової порушення в сфері захисту конкуренції. Виникає закономірне питання чи потрібно доводити саме недобросовісність суб'єкта під час аналізу його поведінки чи дій для визначення порушення та класифікації такого порушення як недобросовісна конкуренція. Це створює певні складнощі для кваліфікації порушення і для доведення вини суб'єкта господарювання.

По-третє, враховуючи розвиток економіки та конкуренції в різних галузях економіки виникає питання щодо ефективності такої моделі правового регулювання конкуренційних правовідносин, в якому існує чітке актів недобросовісної конкуренції, однак відсутня визначеність добросовісної конкуренції як категорії. Широко розповсюджений підхід трактування добросовісної конкуренції як такої, яка є протилежною недобросовісній конкуренції досить часто призводить до виокремлення саме недобросовісності в антиконкурентних діях, залишаючи поза межами основний негативний наслідок від недобросовісної конкуренції чи будь-яких інших порушеннях конкуренції – шкода іншим учасникам, дисбаланс конкретного товарного чи географічного ринку.

З огляду на вищевказані питання, актуальним є дослідження правового регулювання недобросовісної конкуренції в праві Європейського Союзу, як наднаціонального об'єднання, яке змушене створювати спільні правила для всіх учасників. Закономірно, виникла потреба певної уніфікації та систематизації теоретичних підходів та практики застосування, імплементація їх в систему правового регулювання ЄС та національного законодавства країн-членів, що в свою чергу має слугувати спільним базисом для функціонування конкуренційної політики ЄС. Питання імплементації правового регулювання конкуренції є також актуальним для України у зв'язку з підписанням Угоди про Асоціацію з ЄС та необхідністю гармонізації законодавства України з *Acquis Communautaire*.

Правовою основою регулювання конкуренційних правовідносин в праві Європейського Союзу є розділ VII Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС), який визначає основні правила регулювання конкуренції, регламенти Ради ЄС та акти Європейської Комісії та інші акти вторинного права ЄС. Ст. 102 ДФЄС забороняє будь-яку антиконкурентну поведінку (угоди, спільні дії тощо), результатом якої є обмеження, перешкоджання чи спотворення конкуренції [2, с. 86]. Саме факт спотворення конкуренції є основним маркером, відсутність якого свідчить про дотримання правил конкуренції на ринку Європейського Союзу. Тобто негативний наслідок для конкуренції на певному ринку є визначальним фактором порівняно з недобросовісними діями, які є лише складовою причинно-наслідкового зв'язку, який встановлюється під час виявлення та розслідування фактів порушення

конкуренційного права. Іншими словами, для кваліфікації порушення в сфері конкуренції дії чи бездіяльність суб'єктів не обов'язково мають бути добросовісними чи недобросовісними, але обов'язково має бути негативний наслідок у вигляді обмеження чи спотворення конкуренції. Цей підхід в праві Європейського Союзу фактично нівелює раніше застосовуваний принцип фокусу на «недобросовісності» поведінки окремих суб'єктів порівняно з добросовісністю інших та створює правове підґрунтя для протидії саме негативним наслідкам антиконкурентної поведінки, можливості застосування так званих циклічних критеріїв оцінки в конкуренції [10, с. 151]. Циклічні критерії оцінки передбачають формування юридичних стандартів та практики застосування з огляду на оцінку добросовісності чи недобросовісності поведінки суб'єктів. Тобто, якщо законодавство в сфері конкуренції передбачає застосування чесних звичаїв та норм поведінки, безпосередньо коло суб'єктів господарювання буде формувати такі чесні звичаї та норми, які в свою чергу будуть застосовуватись до оцінки добросовісності чи недобросовісності поведінки інших суб'єктів. В свою чергу, така конструкція передбачає певний циклічний рух, за якого конкурентний ринок шляхом певної саморегуляції встановлює міру поведінки, а роль державного регулювання полягає у формальній фіксації такої поведінки в нормативно-правових актах та забезпеченню її дотримання всіма іншими суб'єктами. Таким чином досягається циклічний процес вдосконалення регулювання саме поведінки суб'єктів, а не негативних наслідків, які можуть бути спричинені такою поведінкою. Така циклічність може призвести по-перше до слабкої інституційної ролі держави в процесі регулювання конкуренційних відносин, по-друге до відсутності можливості адекватно реагувати на виклики та нові порушення (особливо в високотехнологічних галузях) по-третє в створенні певного дисбалансу, коли суб'єкти господарювання матимуть більше можливості впливати на поведінку ринку та ринкову силу, трансформуючи таким чином недобросовісну поведінку в норму звичаю чи норму права. В таких випадках, певним чином розмивається фокус на припиненні негативних наслідків, а увага приділяється саме на порушення.

Порівнюючи терміни недобросовісної конкуренції та спотворення конкуренції важливо зазначити, що спотворення конкуренції, як акт порушення правил конкуренції є ширшою ка-

тегорією, яка включає в себе недобросовісну конкуренцію та будь-які інші порушення правил конкуренції, які можуть мати місце: узгоджені практики, рішення чи будь-які інші дії суб'єктів господарювання, що перешкоджають, обмежують чи спотворюють конкуренцію. Натомість, недобросовісна конкуренція, в класичному визначенні Паризької конвенції проявляється *sensu stricto* в конкретних діях чи бездіяльності, що суперечить чесним правилам в торгових чи промислових справах. З огляду на таку відмінність виникає закономірне питання чи буде вважатись порушенням правил конкуренції будь-яка дія суб'єктів господарювання, яка не суперечить чесним правилам в торговельних чи промислових справах, але має негативний вплив на конкуренцію на певному товарному чи географічному ринку. І навпаки, дії суб'єктів господарювання можуть не мати наслідків для конкуренції на ринку, але суперечити та формально порушувати норм законодавства в сфері конкуренції. Тому, ключовою відмінністю в таких випадках буде наявність або відсутність шкоди конкуренції, а не конкретно визначеному суб'єкту.

Саме тому правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції потребувало удосконалення та певним чином трансформації з метою уникнення не чіткості та неоднозначності в правозастосуванні. Основна ідея таких змін полягала, на наш погляд у зміні існуючої парадигми та зосередженні основного фокусу уваги саме на негативних наслідках, а не на формальному визначенню випадків, які порушують правила конкуренції. Цей підхід пояснюється також тим, що правове регулювання не завжди може адекватно реагувати на нові прояви антиконкурентних дій чи поведінки суб'єктів, якщо такі прояви не чітко не визначені в законодавстві як заборонені. Цей принцип також частково обґрунтовує зміну вектору конкуренційної політики Європейського Союзу із переважного застосування підходу *ex post* до поступового переходу на *ex ante*, прикладом якого є DMA (Digital marketing act) тощо. Слід зазначити, що антиконкурентне право ЄС побудоване на необхідності протидіяти в пергу чергу тим проявам порушення конкуренції, які можуть мати наслідки для спільного ринку чи певних товарних або географічних ринків декількох країн ЄС. Тому, в класичному розумінні, правова система ЄС покликана протидіяти в першу чергу утворенням картелів, зловживанням домінуванням, узгодженим діям, оскільки саме вони можуть спричинити найбільшої шкоди для конкуренції.

Враховуючи той факт, що Європейський Союз є наднаціональним об'єднанням, загальне регулювання конкуренційних відносин на спільному ринку ЄС віднесено до компетенції органів ЄС, що створили спільні для всіх членів ЄС правила конкуренції. Фактично, в Європейському Союзі паралельно співіснують дві системи регулювання конкуренційних правовідносин: право Європейського Союзу, що поширюється на всіх членів ЄС та національне законодавство країн-членів ЄС, що регулює правовідносини, що стосуються певної окремо визначеної країни. При цьому національне законодавство країн-членів ЄС в сфері конкуренції повинно бути гармонізоване з правом ЄС. Таким чином, дія ст. 102 ДФЄС, яка забороняє будь-які дії, які обмежують, перешкоджають та або спотворюють конкуренцію поширюється на всі країни-члени ЄС. В розрізі цього питання, заборона недобросовісної конкуренції (як явища) є складовою загальної заборони антиконкурентної поведінки, що визначена ст. 102 ДФЄС. Окремого спеціального правового регулювання в актах вторинного права ЄС щодо протидії чи заборони недобросовісної конкуренції немає. Відтак, визначення «недобросовісна конкуренція» здебільшого використовується в законодавстві країн-членів ЄС. Такі країни, як Німеччина, Австрія, Франція мають окремі закони щодо захисту та протидії недобросовісній конкуренції, в інших країнах правові норми щодо захисту та протидії недобросовісній конкуренції включені до кодексів або окремих законів, наприклад Чехія, Португалія, Естонія. Відсутність безпосередньо окремого правового регулювання чи не достатнє правове регулювання питання захисту від недобросовісної конкуренції на певному ринку на національному рівні зовсім не означає відсутність недобросовісної конкуренції на таких ринках. Недобросовісна конкуренція виникає як девіантна модель поведінки, спрямована на отримання певних конкурентних переваг та існує в конкурентному середовищі, незалежно від наявності правового регулювання.

Ще одною характерною особливістю визначення недобросовісної конкуренції в системі ієрархії права ЄС є певне «розпорошення» цих норм за галуззями права або напрямками. Так, як зазначали вище, в праві ЄС існує загальна заборона будь-яких дій, які обмежують, перешкоджають або спотворюють конкуренцію. Інші галузеві акти вторинного права ЄС включають в себе цей принцип та забороняють порушення

правил конкуренції на певних ринках (реклама, комунікація, енергетика тощо). Логіка такого підходу, на нашу думку ґрунтується на тому факті, що недобросовісна конкуренція може виникати в різних галузях економіки, відповідно неможливо виокремити та врегулювати всі можливі випадки порушень, однак можливо визначити загальні принципи та правила їх протидії чи відповідальності за такі порушення. Такий підхід логічно обґрунтовує відсутність виокремлення в нормативно-правових актах ЄС окремої категорії «недобросовісна конкуренція» з одночасною імплементацією правових норм щодо заборони антиконкурентних дій в різні галузі регулювання. Таким чином досягається певний кумулятивний ефект, що спричиняє дотримання всіма учасниками ринку певних правил (в тому числі заборон) та унеможливорює циклічність оцінки добросовісності чи недобросовісності поведінки чи дій учасників певного конкурентного ринку. Іншими словами, право ЄС не створює додаткових підстав для нечіткості кваліфікації актів недобросовісної конкуренції з огляду на необхідність оцінювати добросовісність (*good fair*) та недобросовісність дій чи поведінки суб'єкта.

Разом з тим «недобросовісність» як певна міра поведінки та ознака порушення є характерною для іншого виду порушень – недобросовісних комерційних практик. Відповідно до ст. 2 Директиви 2005/29 Ради ЄС комерційна практика є недобросовісною, якщо вона суперечить вимогам до професійної сумлінності та істотно спотворює або може істотно спотворити економічну поведінку щодо продукту пересічного споживача, до якого він потрапляє чи для якого він призначений, або пересічного члена групи, якщо комерційна практика спрямована на певну групу споживачів [8, с. 4].

Недобросовісні комерційні практики в праві ЄС також заборонені. Недобросовісні комерційні практики варто розглядати не тільки з точки зору конкуренційного законодавства, а й з точки зору захисту прав споживачів, оскільки такі практики з одної сторони можуть спотворювати конкуренцію в розумінні ст. 102 ДФЄС, а з іншої можуть не створювати безпосередньої загрози для конкуренції або їх негативний вплив на конкуренцію може бути мінімальний. Однак, підхід визначення належної поведінки (добросовісності чи недобросовісності) суб'єктів тут має широке застосування, адже головною метою правового регулювання є необхідність уникнення або припинення недобросовісної поведінки суб'єкта з метою запобігання негатив-

них наслідків для споживача, а не для конкуренції. Тому, питання визначення добросовісності поведінки суб'єктів з урахуванням конкретних обставин, зокрема з огляду на її вплив покладаються в першу чергу на національні суди або адміністративні органи [9, с. 20].

Фактично правова природа «недобросовісних комерційних практик» в Європейському союзі за своїм визначенням є подібною до поняття «недобросовісна конкуренція» в розумінні Паризької конвенції. Тому право Європейського союзу в ієрархії антиконкурентних порушень певним чином прирівнює недобросовісну конкуренцію з недобросовісними комерційними практиками. Це підтверджується також і судовою практикою. Питання недобросовісної конкуренції зазвичай досліджується національними судами країн ЄС. В той час, як в судовій практиці Європейського суду справедливості недобросовісність як специфічна міра поведінки суб'єктів господарювання є предметом дослідження здебільшого в справах, що стосуються недобросовісних комерційних практик.

Слід зазначити, що вищевказані підходи щодо правового регулювання захисту від недобросовісної конкуренції характерні саме для права ЄС. В країнах поза межами Союзу превалює підхід щодо розмежування недобросовісної конкуренції та недобросовісних комерційних практик. В інших країнах, законодавство здебільшого побудовано з урахуванням доктринальних принципів Паризької конвенції. Наприклад, в Україні свого часу Швидка Т. зазначала, що добросовісною конкуренцією можна вважати поведінку чи дії суб'єктів господарювання, які є протилежними до порушень, що прямо визначені в Законі України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [6, с. 130].

Можемо припустити, що таке квазіпоєднання понять створене з метою розмежування компетенції між органами ЄС та національними судами та адміністративними органами, адже недобросовісні дії конкретних суб'єктів спричиняють менше шкоди конкуренції на певному ринку ніж картелі, узгоджені дії чи зловживання домінуючим становищем. В той же час, недобросовісна поведінка може застосовуватись також, наприклад при зловживанні домінуючим становищем. В такому випадку уповноважені органи та суди в першу чергу прийматимуть до уваги та досліджуватимуть факти, що свідчать про зловживання домінуючим становищем, а не факти та докази, які вказуватимуть на недобросовісну антиконкурентну поведінку.

Висновки. Недобросовісна конкуренція це широко розповсюджене явище в сучасних конкурентних відносинах, яке негативно впливає на розвиток конкуренції на ринку, створюючи перешкоди та обмеження для її нормального функціонування. Однак, поняття «недобросовісна конкуренція» потребує трансформації та уточнення з огляду на розвиток економіки, збільшення кількості та масштабу різних ринків товарів та послуг і, зрештою, у зв'язку з виникненням нових проявів порушення конкуренції, які потребують адекватної реакції. Тому, в праві Європейського Союзу побудована дещо інша модель правового регулювання, яка забороняє будь-які дії, що зумовлюють обмеження, перешкоджання чи спотворення конкуренції. При цьому, основний фокус уваги присвячений саме негативним наслідкам для конкуренції на певному ринку, на відміну від традиційного методу боротьби з недобросовісною поведінкою суб'єктів.

Таким чином вирішуються відразу декілька завдань. По перше: добросовісність чи не добросовісність поведінки суб'єктів не є кваліфікуючою ознакою порушення, адже важливі наслідки для конкуренції. По-друге: створюються умови для ширших можливостей кваліфікації порушень в сфері конкуренції, за яких явища недобросовісної конкуренції є лише одним з видів порушень. По третє: недобросовісна конкуренція як явище ототожнюється з іншими видом порушення – недобросовісними комерційними практиками.

Тема дослідження цікава та перспективна, адже модель правового регулювання захисту від недобросовісної конкуренції в Європейському Союзі відрізняється від тієї, яка притаманна та застосовується в Україні. Особливої актуальності дослідженні в статті проблеми правового регулювання набудуть під час гармонізації українського законодавства до права Європейського Союзу в цій частині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції». *Верховна Рада України*: офіційний веб-портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. *Верховна Рада України*: офіційний веб-портал URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06
3. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. *Верховна Рада України*: офіційний веб-портал. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123.
4. Смирнова К. В. Правове регулювання конкуренції в Європейському Союзі: теорія та практика : монографія. Одеса : Фенікс, 2017. 490 с.
5. Смирнова К. В. Основи права конкуренції Європейського Союзу та «європеїзація» конкурентного права України : навч. посіб. / К. : ВПЦ «Київський університет», 2021. 223 с.
6. Швидка Т. Проблеми забезпечення добросовісної конкуренції та впровадження правил ринкової економіки. *Господарське право і процес*. 3/2021. с. 126–131
7. Albert Sanchez-Graells Distortions of Competition Generated by the Public (Power) Buyer: A Perceived Gap in EC Competition Law and Proposals to Bridge It. /The University of Oxford, Centre for Competition Law and Policy. Working Paper CCLP (L) 23. URL: https://www.law.ox.ac.uk/sites/default/files/migrated/cclp_l_23.pdf
8. Directive 2005/29/EC of the European Parliament and of the Council of 11 May 2005 concerning unfair business-to-consumer commercial practices in the internal market and amending Council Directive 84/450/EEC, Directives 97/7/EC, 98/27/EC and 2002/65/EC of the European Parliament and of the Council and Regulation (EC) No 2006/2004 of the European Parliament and of the Council ('Unfair Commercial Practices Directive') (Text with EEA relevance)/OJ L 149, 11.6.2005, p. 22–39
9. Joined Cases C-261/07 and C-299/07 VTB-VAB NV v Total Belgium NV and Galatea BVBA v Sanoma Magazines Belgium NV URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=787ED1A4641F122FDEB00A3B245CD76E?text=&docid=66950&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=12911639#Footref41>
10. Senftleben Martin Protection against unfair competition in the European Union: from divergent national approaches to harmonized rules on search result rankings, influencers and greenwashing. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2024, Vol. 19, No. 2. p 149–161.
11. Ulf Bernitz, Xavier Groussot, Felix Schulyok General Principles of EU Law and European Private Law International / Kluwer Law International. Netherland. 2013. 44 p.
12. Ulmer (n 11) 249; HW Micklitz et al, Study on the Feasibility of a General Legislative Framework on Fair Trading (Vol I–II, Institut für Europäische

Скундзя М.М. НЕДОБРОСОВІСНА КОНКУРЕНЦІЯ ТА СПОТВОРЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ В ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Стаття присвячена проблемі співвідношення поняття «недобросовісна конкуренція», яке широко застосовується в законодавстві багатьох країн з поняттям «спотворення конкуренції», яке притаманно для правового регулювання Європейського Союзу. Мета дослідження полягає у необхідності розмежування

вищевказаних термінів, адже в науковому та практичному вимірі існує тенденція їх ототожнення і взаємозаміни. При цьому *Acquis Communautaire* передбачає дещо інший, більш універсальний підхід щодо класифікації антиконкурентних дій, основний фокус якого спрямований щодо уникнення та протидії негативним наслідкам, які можуть впливати на конкуренцію на певному товарному чи географічному ринку, спричиняючи її обмеження, спотворення чи створюючи перешкоди для конкуренції. У міжнародному праві та в національному праві більшості країн світу, недобросовісна конкуренція сприймається як неналежна та девіантна поведінка суб'єктів господарювання, що призводить до порушення прав інших суб'єктів господарювання. Зазвичай, перелік актів недобросовісної конкуренції визначений в національному законодавстві більшості країн світу, що створює дещо обмежений простір для уникнення нових проявів антиконкурентних дій чи поведінки суб'єктів господарювання, які формально можуть не підпадати під кваліфікацію такого порушення як недобросовісна конкуренція. Тому, право Європейського Союзу пропонує дещо інакший підхід, який орієнтований в першу чергу на запобігання негативним наслідкам для конкуренції, а не формальній фіксації та протидії порушенням. Термін «недобросовісна конкуренція» в праві Європейського Союзу не існує та не застосовується в такому значенні, як це притаманно українському законодавству та законодавству більшості країн. Крім цього, в ієрархії можливих проявів антиконкурентних дій чи поведінки суб'єктів господарювання в праві Європейського Союзу «недобросовісна конкуренція» за своєю природою є майже тотожним до поняття «недобросовісні комерційні практики». Враховуючи євроінтеграційний вектор розвитку України висвітлені в дослідженні питання набувають особливої актуальності.

Ключові слова: конкуренція, недобросовісна конкуренція, обмеження, перешкоджання та спотворення конкуренції, право Європейського Союзу, конкуренційне право, недобросовісні комерційні практики.

Skyndzia M.M. UNFAIR COMPETITION AND DISTORTION OF COMPETITION IN EUROPEAN UNION LAW

The article is devoted to the issue of correlating the concept of “unfair competition,” which is widely used in the legislation of many countries, with the concept of “distortion of competition,” which is characteristic of the legal regulation of the European Union. The purpose of the study is to highlight the need to distinguish between these terms, since in both academic and practical discourse there is a prevailing tendency to conflate and interchange them. At the same time, the *Acquis Communautaire* provides a different and more universal approach to the classification of anti-competitive conduct, the primary focus of which is directed at preventing and counteracting adverse effects that may influence competition in a specific product or geographic market, causing its restriction, distortion, or creating obstacles to competition. In international law and in the national legislation of most countries worldwide, unfair competition is perceived as improper and deviant conduct of market participants that results in a violation of the rights of other undertakings. Typically, the list of unfair competition acts is defined in national legal acts in most jurisdictions, which creates a somewhat limited space for addressing new forms of anti-competitive actions or market behaviour that may not formally fall under the legal definition of unfair competition. In this context, excessive formalisation of legislative approaches often complicates the imposition of liability for novel, previously unknown, or atypical forms of anti-competitive conduct that arise as a result of rapid market evolution, digitalisation, and the emergence of innovative business models. Therefore, the law of the European Union offers a different approach, one oriented primarily toward preventing adverse effects on competition rather than merely identifying and suppressing formal violations. The European model is more flexible, as it relies on an assessment of the impact on the market rather than on a pre-established catalogue of prohibited acts. Such an approach enables the EU to respond effectively to any conduct capable of disrupting market structure, even if this conduct does not exhibit the features of classical unfair competition acts recognised in traditional national legal systems. The term “unfair competition” does not exist in EU law and is not applied in the meaning typical for Ukrainian legislation or for the laws of most countries. Moreover, within the hierarchy of potential manifestations of anti-competitive conduct or behaviour of undertakings under EU law, “unfair competition” in its nature is almost identical to the concept of “unfair commercial practices.” However, this refers to an entirely different type of regulation, one primarily aimed at consumer protection rather than the protection of competitors. In light of Ukraine’s European integration trajectory, the issues examined in this study acquire particular relevance. Harmonisation of Ukrainian legislation with EU law requires a deep understanding of the conceptual differences between these terms, as well as the adaptation of the national approach to assessing anti-competitive conduct in accordance with European standards, which are based on analysing the impact on competition rather than on a formal list of infringements. In this regard, the systematic reconsideration of the role and substance of the concept of “unfair competition” is an important step in the modernisation of Ukraine’s competition law framework.

Key words: competition, unfair competition, restriction, obstruction and distortion of competition, European Union law, competition law, unfair commercial practices.

Дата надходження статті: 28.11.2025

Дата прийняття статті: 18.12.2025

Опубліковано: 29.12.2025

